

OD ISTE AUTORKE

SREĆNI LJUDI ČITAJU I PIJU KAFU
ŽIVOT JE LAK, NE BRINI

Anjes Marten-Ligan

Žao mi je,
čekaju me...

Prevela s francuskog
Ana Martinović

■ Laguna ■

Naslov originala

Agnès Martin-Lugand

DÉSOLÉE, JE SUIS ATTENDUE...

Copyright © Éditions Michel Lafon, 2016

Published by arrangement with Lester Literary Agency

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Za tebe, samo za tebe i uvek za tebe

„Naročito zadovoljstvo pruža poziv koji je slobodno izabran, kako na emotivnom tako i na instinktivnom planu.“

Sigmund Frojd,
Nelagodnost u kulturi

„Slušaj moj glas, slušaj moju molitvu.
Slušaj kako kuca moje srce, prepusti se.
Molim te ne plaši se
Kada mi pođe voda na usta.
Želim da mi veruješ, osećam koliko si sputana
Želim da mi se prepustiš, osećam koliko si uplašena.“

Serž Gensbur,
L'eau à la bouche

1

Četiri meseca dokoličarenja: živela praksa na kraju studija! Tek sam kasnije postala svesna zašto sam u poslednjem trenutku pronašla gde ću stažirati. Za razliku od mojih kolega sa Fakulteta za biznis i ekonomiju, koji su se trudili iz petnih žila za vreme stažiranja ne bi li dobili posao za stalno, ja nisam nameravala da se odmah po završetku studija zarobim i počnem da radim. Htela sam da sve postignem linijom manjeg otpora i znala sam šta volim: da koristim oba jezika koja smatram maternjima – francuski i engleski – i da omogućim ljudima da se sporazumeju. Obožavala sam da pričam. Niko nije bio toliko brbljiv kao ja. Samo što sam zavirila u godišnje predstavljanje diplomaca, nabasala sam na oglas prevodilačke agencije i odmah poslala svoju radnu biografiju, a posle intervjua sa šefovom asistentkinjom, problem je rešen. Ali ruku na srce, ko bi želeo da stažira u toj rupi? Ja sam sigurno jedina pronašla interes u tome, budući da je to sve u svemu bio staž „pro forme“ bez ikakve novčane nadoknade, dok su ostale kolege dobijale kakav-takav mesečni honorar. To je imalo i svojih ne baš tako nezanemarljivih prednosti: nije bilo nikakve odgovornosti, nošenje uniforme nije bilo obavezno, nije bilo striktnog radnog

vremena, niti mogućnosti ispijanja gratis kafe kao ni odlaska na pauzu za ručak sa društvom s posla kad je *happy hour*!

Da sam vodila drugačiji život, taj posao bi bio idealan za bilingvalnu osobu kao što sam ja.

Tog jutra mutilo mi se pred očima. Cele noći smo slavili, jedva da sam ukupno spavala dva sata, na užasnom sestrinom klik-klak ležaju od čijih su me federa bolela leđa. Iako sam kasnila više od sat vremena, izgleda da sam uspela da prođem neopaženo i da se uvučem u ostavu za metle koja mi je služila kao kancelarija. Tokom popodneva, dok sam se borila da ne zaspim, šefova sekretarica mi je sa zločestim osmehom na licu prišla zavodnički njišući kukovima, natakarena na štikle. Isfrustrirana matorka će pokušati da mi uvali da još radim i njen posao.

„Idi odnesi kafu u Bertranovu kancelariju.“

„Ne mogu, zauzeta sam ovime. Zar ne vidiš?“

„Ah, stvarno?“

Iskežila mi se zlobno, zatim je pogledala u svoje manikirane nokte pre nego što mi se ponovo obratila ledenim glasom:

„Ah, u tom slučaju, čim budeš završila svoju tako važnu misiju, čeka te još pet predmeta koje treba da proveriš, ja neću imati vremena da to uradim.“

Dovraga! Bila sam pravi duduk za proveru dokumenata. Nakrivila sam glavu na stranu i nasmešila joj se glupavo:

„U redu! Bolje je da ja napravim te kafe, tvoje su zaista odvratne. Ne treba ljutiti šefa.“

Uvređena, van sebe od besa, pikirala me je pogledom dok sam ustajala sa zlim izrazom lica i isplaženim jezikom.

Deset minuta kasnije, s poslužavnikom u rukama, pokušavajući da ne napravim neki ispad pred svima, zadnjicom sam gurnula vrata šefove kancelarije i glasno uzdahnula, što je imalo za posledicu širenje zadaha tekile iz mojih usta: još uvek sam zaudarala na alkohol od prethodne noći.

Ulazeći u prostoriju, bacila sam diskretan pogled na četiri muškarca sa dotegnutim kravatama i ozbiljnim i izveštačenim izrazima lica, što mi je bilo smešno. Spustila sam šoljicu kafe ispred svakog od njih. Kao da sam bila nevidljiva, nijedan od njih se nije udostojio da mi kaže jedno obično „hvala“ za moju besprekornu uslugu. Zastadoh na trenutak, još uvek očekujući da mi neko od njih zahvali, i iskoristih priliku da malo načuljim uši iz radoznalosti. Zar se oni, bez trunke ljubaznosti u sebi, bave problemom gladi u svetu? Na prvi pogled, ne. S druge strane, šef se upravo pogubio pomešavši homonime na engleskom. I to se zove tumač! *Sad ću ih sve staviti na mesta koja im sleduju!* Preskočih i u jednom ogromnom koraku pređoh razdaljinu što me je delila od šefa, stavih mu ruku na rame i odvažno mu došapnuh na uvo pravilan prevod koji je on promašio. Nervozno je tapkao prstima po stolu.

„Napolje, pripravnice!“, procedi on kroz zube pogledavši me mrko.

Povukla sam se u jednom skoku, nasmešivši se skrušeno svim prisutnima i napustivši prostoriju kao oparena. Kada su se vrata za mnom zatvorila, naslonila sam se na njih uzdahnuvši i nasmejaviši se. Dobro, bar sad zna da postojim. *Ali, za boga miloga, kakav sam ja kreten!* Moraću naučiti da ponekad držim jezik za zubima.

Dva meseca kasnije, napokon sloboda. Došao je kraj tom prokletom stažu. Očigledno da su neki razgovori prisluškivani ispred vrata i da se neko bavio time, što je išlo meni u prilog. Šef i njegova tri prevodioca izgleda da su, zahvaljujući svojim klijentima, suvereno vladali u poslovnom svetu gde se trguje naftom – u najboljem od svih poslovnih svetova – a njihov posao je, čini se, bio uzbudljiv. Koliko sam mogla da shvatim, oni su susretali gomile zanimljivih ljudi iz veoma različitih sredina. To mi se veoma sviđalo, to mi je golicalo maštu. Ali...

za nekoliko minuta počinje odmor. A pre svega, moći ću napokon da se latim priprema za moj veliki projekat o kome nikom nisam još ništa rekla. Nameravala sam da uzmem godinu dana odsustva da obilazim svet uzduž i popreko, s rancem na leđima, pre nego što budem razmislila o svom profesionalnom životu. Želela sam da vidim zemlje, da upoznajem ljude, da uživam u životu i da se pre svega zabavljam. U šest posle podne, pošto sam uzela potvrdu o završenom stažu koju je potpisala isfrustrirana sekretarica, bila sam spremna da odem. Poslednji put sam pregledala ostavu za metle nazvanu kancelarija, kolebajući se da li da maznem nekoliko hemijskih olovaka i jedan notes.

„Pripravnice, u moju kancelariju!“

Poskočila sam. Šta *big boss* hoće od mene? Jedno je bilo sigurno; neću dobiti ni najmanji iznos na čeku u znak zahvalnosti za dobar i požrtvovan rad. Od mog javnog ispada, gledala sam u zemlju kad god bi nam se putevi ukrstili, u želji da izbegnem mogućnost bilo kakve nove zaoštrene situacije. U kakvom li sam se sosu našla ovog puta? Dok sam ulazila u njegovu kancelariju, veliki poglavica je mahnito kucao po tastaturi. Stala sam unezvereno pored njegovog stola ne znajući kako da se ponašam, trljajući ruke, osetivši se prvi put potpuno smešno i izgubljeno sa mojim omiljenim *Puminim* patikama na nogama i riđom razbarušenom kosom.

„Što stojiš tako ispred mene?!“, upita me ne dižući pogled.

Spustila sam zadnjicu na ivicu fotelje preko puta njega. Započeo je razgovor, još uvek me ne pogledavši.

„Ovo je tvoj poslednji dan ovde, kako sam čuo, i tvoje studije su završene.“

„Tako je, gospodine.“

Zatreptao je, začuvši to moje „gospodine“. Da nema problem s godinama? Jedva sam se uzdržala da se ne nasmejem! Ah, kriza četrdesetih!

„Čekam te ovde u ponedeljak u devet časova.“

Prvi put se udostojio da me pogleda.

„Zbog čega?“, odgovorila sam mu bez razmišljanja.

Podigao je zagonetno obrvu.

„Sumnjam da si već pronašla drugi posao. Grešim li?“

Nudio mi je posao, i pri tome se nije šalio! Ništa mi nije bilo jasno. Meškoljila sam se u fotelji. *Zašto ja?* Šest meseci sam ovde gubila vreme, ubijajući se od dosade!

„Možeš sada da ideš.“

„E pa ... u redu ... hvala“, izustih na kraju usiljeno se osmehnuvši.

Ustadoh sa ivice fotelje, imajući utisak da ga zadržavam, zatim se uputih ka vratima, ali me on zaustavi u trenutku kada sam se hvatala za kvaku:

„Jael!“

Gle, zna kako se zovem.

„Da.“

Okrenuh se i videh ga zavaljenog u fotelji.

„Tri stvari: dva saveta i jedno pitanje. Počecu sa savetima: nemoj me više stavljati u neprijatnu situaciju kao poslednji put i usredsredi se na posao.“

Užas, obraća mi se kao srednjoškolki!

„Dogovoreno“, odgovorila sam mu pokušavajući da napravim izraz lica koji izražava žaljenje.

„Pitanje: gde si naučila tako istančan engleski?“

Nakostrešila sam se kao mladi pevac spreman za borbu i uputila mu vragolast osmeh.

„Tako sam rođena!“

Podigao je obrvu. *Šta mu je, je li toliko glup?* Matorcima mora sve da se crta!

„Majka mi je Engleskinja. Moj otac je studirao arhitekturu u Engleskoj...“

„Dobro, poštedi me detalja, shvatio sam. Znaćeš više o svom poslu naredne sedmice. Prijatan vikend, i ne zaboravi da u ponedeljak dođeš na vreme! Od sada neću više tolerisati nikakvo kašnjenje. I, zaboga, promeni tu odeću...“

Pošto je završio sa mnom, okrenuo se ka svom ekranu. Pre odlaska svratila sam po svoju tašnu odloženu na stolu. U metro sam ušla kao automat, gotovo mehanički, i sručila se na sedište. Šta mi bi? Prihvatila sam radno mesto o kome ništa ne znam jer tamo ništa nisam radila, niti sam to želela. Ne želim da radim. A sem toga, ambijent je užasan, niko se u toj rupi nikada ne smeje. Taj Bertran nije čak ni tražio moje mišljenje. Na kraju krajeva, ništa nisam potpisala, niko me ne primorava da se tamo vratim u ponedeljak. Taj tip mi neće doći na kućnu adresu kako bi me naterao da radim. Raspršiš se u nepovrat moji planovi o putovanju... Osim ako ne iskoristim priliku da zaradim malo novca kako bih s rancem na leđima krenula, s nekoliko meseci zakašnjenja, na duži put nego što sam planirala, pošto dam otkaz. Ko će me sprečiti u tome? *Niko*. Moji roditelji ne mogu da mi plate putovanje oko sveta, oni su već dosta novca dali za moje studije, ne želim da još dugo živim na njihov račun. Odlučila sam da se narednog ponedeljka pojavim u direktorovoj kancelariji kako bih makar saznala koliko namerava da me plati. Zapravo, taj posao mi je pao s neba! Poskočila sam kada se metro zaustavio u Sen Polu; gurala sam ostale putnike kako bih izašla iz vagona. Preskakala sam po nekoliko stepenika dok sam se penjala pokretnim stepenicama i poskakajući pristigoh u naše glavno sastajalište *El pais*. Nešto malo pre početka studija to nam je postalo mesto okupljanja. Njegova najveća prednost bila je što je odmah pored škole, gde sam mogla da na brzinu svratim tek da bih bila viđena, da bih zadržala reputaciju savesnog učenika. Osim toga, taj bar nije polagao pažnju na spoljni izgled i to nam je odgovaralo: šminkerska mesta su nam bila smešna. Mi smo sedeli u zapuštenom, izolovanom delu, s rasklimatanim visokim stolicama i televizorom iznad šanka. Za dobar ambijent bila je zaslužna jedino vrhunska muzička oprema. Tu smo se dobro osećali. Vlasnik i barmen su nas gotivili: naše priče, naši novčanici ispunjeni sićom, naša jurnjava za poslednjim autobusom zasmajavali su

ih. Taj bar nam je bio druga kuća, i mi smo tu bili deo inventara. Sela sam pored vrata i oduševljeno se kezila na svakog ko bi gurnuo vrata da uđe.

„Fešta celog vikenda!“ , uzvikhula sam, podižući ruke uvis.

„Kao da je to neka novost“ , dovikhula mi je Alis natakarena na barsku stolicu.

Smejala sam se kao luda. Skočila sam sestri u zagrljaj i stegla je oko vrata. Ona se pridržala za šank, izbegavši da se stropoštamo na pod.

„Pronašla sam posao!“ , razdrala sam joj se na uvo.

Odgurnula me je i iskolačila oči kao vuk iz legendarnih crtaća Teksa Ejverija.

„Zar si ti tražila posao?“

„Ne! Ali sam ga ipak dobila!“

„Baš lepo!“

Svi su se bacali na mene. Naša mala družina se poslednjih godina iskristalisala. Najpre zahvaljujući Alis, kada se zacopala u Sedrika: ona je studirala istoriju, on filozofiju, oboje su bili tihi i stidljivi, stvoreni jedno za drugo. Ja sam pak maturirala godinu dana nakon sestre, i nameravala da bez velikog napora upišem neki fakultet gde se tri četvrtine nastave odvija na engleskom. Na prvoj godini upoznala sam Adrijena, koji se tu našao posle godina lutanja na promašenim fakultetima. Među nama nije bilo neke ljubavne priče, pre svega smo se dobro zabavljali, smejali, provodili besane noći, i odlazili na suvoparna predavanja. Ali on se u trenu promenio: sasvim slučajno, sreo je ljubav svog života, prodavačicu Žanu, majku vanbračnog deteta. On je sve prihvatio: pirsing na jeziku, hladni temperament, i Emu, njenu ćerku od godinu i po dana, ne izgubivši pritom ni trunku smisla za crni humor, niti neumornu strast za žurkama. Moje poznanstvo s Markom nije bilo uzrok naših sve redih zajedničkih izlazaka. Alis i Sedrik su ga upoznali na faksu. On je bio na istoriji umetnosti, ili tačnije, to je upisao. U suštini, išao je tamo kada je hteo, uvek s rukama u džepovima, nikada

ne vodeći beleške. U svakom slučaju, ako bi mu zatrebale, po rečima moje sestre, uvek bi se našla gomila obožavateljki koje su mu svesrdno nudile pomoć i koje su padale kao pokošene na njegov šarm nehajne, pomalo misteriozne sanjalice izgubljene u vremenu i prostoru. Nije pričao o svojim osvajanjima, ali izgledao je prilično ravnodušno kad je reč o utisku koji je ostavljao na devojke, koliko je meni bilo poznato, s obzirom na to da se nas dvoje nismo razdvajali sve do te večeri, kada se nismo čuli.

„Gde je Mark?“, pitala sam pošto sam se oslobodila zagrljaja prisutnih.

„Ne znam šta je s njim! On obično prvi dođe“, odgovorio mi je Adrijen.

Izvadila sam mobilni iz džepa; bila sam ponosna što ga imam, jedan od prvih modela!

„Pozvaću ga.“

Otkako je otišao iz roditeljske kuće u provinciji u Turenu, Mark je živeo sa svojim dedom u Parizu. Očigledno, niko se nije javljao na telefon. Njegov deda je bio prava napast, i ono malo puta što smo svratili kod Marka morali smo da se sretnemo s njim. Bio je jedinstven, i kako je sam vragolasto govorio za sebe, uvek spreman da pođe u potragu za blagom. Kada bismo pitali Marka čime se deda bavi, slegao bi ramenima odgovarajući nam da je njegov *Abuelo*,* kako ga je zvao, bio lovac na blago, što je nedvosmisleno izazivalo podrugljiv smeh, a potom bismo prelazili na nešto drugo. U tih nekoliko minuta što bismo proveli zajedno, Abuelo bi uvek nalazio reči hvale za nas, dok nas je ispitivački promatrao. Ponekad sam imala utisak da me poznaje u dušu, bez obzira na to što jedva da smo razmenili desetak reči.

„Pojaviće se, na kraju. Pričaj nam o svom novom poslu! Otkud to?“, obratila mi se sestra, prekinuvši mi tok misli.

Dok sam motrila na ulaz u bar, ispričala sam joj u grubim crtama kako me je veliki šef pozvao u svoju kancelariju.

---

* Šp.: deda. (Prim. prev.)

„Jael, u velikoj si nevolji!“, opomenula me je Žana.
Pogledala sam je iznenađeno, s kriglom piva u ruci. Vrago-
lasto mi se nasmejala.

„Što?“

Otpih malo piva: nisam shvatila šta želi da mi kaže.

„Moraš da se upristojiš! Nemaš izbora! Gotovo je sa *Pumom*
i farmerkama. Ovo postaje ozbiljno!“

Zagrcnula sam se i isprskala pivom šank. Alis zaplaudira i
okrenu dlan Žani, koja ga odmah pljesnu.

„Genijalno, sutra ćemo te nacifirati kao lutku!“

Kakav užas!

„Ne! Ne želim da se maskiram!“

„Niko ti o tome ne priča“, odgovori joj Žana. „Naći ću ti
kostime i salonke u butik. Imaću pune ruke posla.“

Isplazih joj se.

„Nikada, nikada se neću popeti na štikle...“

Svi su prasnuli u smeh videvši moj namršten izraz lica i
napućene usne.

„Šta se ovde dešava?“

U trenutku začuh ozbiljan Markov glas; on je večito zvučao
kao da najavljuje neku katastrofu, te zaboravih svoj problem
u vezi sa odećom i okrenuh se ka njemu ponovo nasmejana i
opuštena. Prilazio je nonšalantno, pozdravio se s barmenom
i spustio na šank svoju tabakeru sa zamotanim cigaretama.
Zatim je stao iza mene, proturio ruku ispod moje miške i uzeo
mi kriglu, iz koje otpi dobar cug piva namignuvši mi.

„Dobro, hoće li mi neko odgovoriti na pitanje. Šta slavi-
mo?“, bio je uporan.

„Dobila sam posao“, odgovorila sam mu kroz osmeh.

Gledao me je netremice, iskreno iznenađen.

„Je li to dobra vest? Želiš li da radiš?“

„Ne, ne želim da radim, ali dobro, ljubazno su mi ga po-
nudili, pa nisam mogla da odbijem!“, odgovorila sam iskreno,
prasnuvši u smeh.

„Ti si neverovatna!“

Nagnuo se sa svih svojih metar osamdeset pet centimetara kako bi mi se uneo u lice.

„Večeras pijanka bez prestanka, zar ne?“

„Yes!“

„Hajde, ja plaćam turu u Jaelinu čast!“, doviknu on naelektrisano.

Od tog trenutka počela je prava zabava. Smejali smo se do iznemoglosti, šalili se, pravili debilne planove u vezi sa svim i svačim, lupetali bez veze. Očigledno zabava nije mogla da prođe bez Adrijenovog podsećanja na naš poslednji izlazak u diskoteku prošle nedelje.

„Ne izlazi mi iz glave kako si letela po podijumu u nedelju.“

„Šta mogu kada poludim čim čujem te pesme?“

Zatražila sam od di-džeja da mi pusti moje dve omiljene pesme: *Murders on the dance floor* i *I am outta love*, obećavši mu da ću popiti piće s njim. Namignuo mi je u znak pristanka, a ja sam uspela u nameri. Imala sam svoj šou u trajanju od sedam minuta, osim što sam se previše vrtela ukrug, a s obzirom na nivo alkohola u krvi na kraju sam se sručila i zabauljala po podijumu. Mark me je zadržao i tako sprečio da tresnem glavom o pod.

„Uživao sam glumeći vatrogasca“, dobacio je Mark.

„Ne lupaj, uživao si se u ulogu! Sve si rasterao oko sebe“, uzvрати mu Žana.

„Stani, nisam je ošamario!“, odgovori joj dižući ruke uvis.

„Nego sam joj prilepio pljusku!“, dopuni ga moja sestra.

Jedva sam dočekala da to čujem.

„Gnjido!“, nasrnuh na njega.

Bili smo jedini gosti u *El paisu* te večeri, tako da smo imali i dodatak: gazda nas je častio tapasom.* Navalili smo halapljivo na hranu, punim ustima zahvalivši gazdi. Zatim Adrijen

---

* Špan.: predjelo ili međuobrok u španskoj kuhinji. (Prim. prev.)

započe takmičenje u pikadu. Kao i obično ja sam bila u ekipi s Markom. Takmičila sam se s njim u paru otkako sam odbila da budem u ženskoj ekipi, jer nijedna nije imala pojma da baca pikado. Dok su se Žana i Alis prepirale sa svojim momcima, skočila sam na leđa Marku, koji me je pobedonosno nosio po čitavom baru. Okačila sam mu se oko vrata i stavila bradu na njegovo rame. Doveo nas je do šanka.

„Ženo, žedan sam“, rekao mi je.

Coknula sam ga u obraz, i ne silazeći mu s leđa, dohvatila kriglu s pivom i dala mu da pije pre mene.

„Deco, bus kreće za tri minuta“, upozorio nas je barmen.

Klizila sam lagano niz Markova leđa, a onda me on pridržavao kako ne bih izgubila ravnotežu.

„Katastrofa! Kućepaziteljka!“, uzviknu Žana, koja je ostavila Emu kućepaziteljki da je pričuva u zamenu za popust na krpice iz butika u kome je radila.

Nastala je opšta panika, naši kaputi su leteli po baru, svi su preturali po džepovima kako bi priložili svoj deo za podmirivanje računa.

„Hajde gubite se, staviću vam to na crtu“, doviknu barmen. Prošla sam iza bara i dvaput ga poljubila.

„Srce si!“

„Jael! Šta to petljaš?“, vikao je iz sve snage Sedrik.

Badava smo se gurali pokušavajući da sve šestoro istovremeno izađemo kroz vrata, jer kada smo napokon uspeli da se razmimođemo i da izađemo na ulicu, autobus nam je otišao ispred nosa.

„Sranje!“, procedi Adrijen. „Trčite!“

Žana je već bila ispred svih, čekala ju je ćerka. Trčala je iz sve snage u svojim baletankama, a alkohol joj je davao krila. Stigla je autobus na sledećem stajalištu i ubedila vozača da nas sačeka. Mark se popeo poslednji, s cigaretom u ustima koju nije spustio ni tokom naše lude jurnjave.

„Mladiću!“, obrati mu se vozač.

„Oh, da, izvinite.“

Počeo je da pretura po džepovima i izvadi kartu za prevoz.

„Evo vidite da je sa mnom sve u redu, gospodine“, dobaci mu ponosno.

„Vi me zafrkavate!“

„Ma ne, zašto?“, odgovori, iskreno iznenađen.

„Tvoja cigareta, Mark!“, doviknula sam mu.

„Sranje! Izvinite, gospodine.“

Svi prasnuše u smeh, Mark izbaci pikavac kroz prozor autobusa, koji je napokon mogao da krene dalje. Vožnja od Sen Pola do Leon Bluma najverovatnije je bila prilično mučna za ostale putnike, s obzirom na buku koju smo pravili. Moj život je bio savršen, predivan, želela sam jedino da zauvek ostanem s tih petoro ljudi koje sam volela, i obećala sam sebi da se nikada neću udaljiti od njih ma šta da se desi. Žana je ispred vrata zgrade u Aveniji Ledru Rolen malo dahtala otvorenih usta kao izmoreni pas – to je bila njena tehnika da izbaci miris alkohola iz sebe pre nego što se nađe oči u oči s kućepaziteljkom. Išli smo nečujno kroz unutrašnje dvorište kako bismo je sačekali, šćućureni jedni pored drugih ispred lifta, gde nam se pridružila Ema zamotana u prekrivač.

„Idem liftom sama, inače ćete mi je probuditi.“

Niko od nas petoro joj nije protivrečio. Onda je nestala.

„Idemo pešice“, predložio je Sedrik.

Penjanje na četvrti sprat bilo je turbulentno, i svako od nas je bar jednom promašio stepenik i udario o zid.

Zabava se nastavila u dnevnoj sobi njihovog minijaturnog dvosobnog stana sve do zore. Ema je čvrsto spavala u sobi pored. Alis je dala znak za polazak:

„Pokret“, rekla je maznim glasom, pripijajući se uz Sedrika.

„Ne mogu više.“

„Ni ja, spava mi se“, dodala je Žana.

„Osim toga, moramo da budemo u formi kako bismo izmenili Jaelin izgled.“

„Ah ne, ne kvarite slavlje tim glupostima!“, molila sam ih.

„Otpratiću te kući“, predložio mi je Mark. „Ići ću posle metroom.“

„Kako hoćeš.“

On ustade u jednom skoku i svi ostali krenuše za njim iako se niko nije čvrsto držao na nogama. Adrijen pade ponovo na kauč, umirući od smeha. Mark ga pridiže i pljesnu po leđima u znak pozdrava. Zatim se približi Žani, koja je virila kroz poluotvorena vrata sobe gde je spavala njena ćerka. Uhvatio ju je za rame kako bi i on provirio u sobu, pre nego što ju je poljubio u obraz, što je sve zasmejalo: Mark je postajao pažljiv čim bi popio koju čašicu više. Dobacivali smo šale na njegov račun, a on je na to samo pognuo glavu i krenuo prvi niz stepenice. Alis, Sedrik i ja smo silazili svojim tempom. Naši golupčići su se pridržavali i povratak će biti za pamćenje, no srećom stanovali su samo tri ulice dalje. Našli smo Marka na ulici, s cigarom na usnama. Pao je u zagrljaj mojoj sestri i njenom dragom. Pošto se nije odvajao od njih, povukla sam ga da ih pusti iz zagrljaja.

„Mark, dobro je! Videćeš ih sutra! Pusti ih da idu kući!“

„Srećan povratak“, rekao im je netremice ih gledajući.

„Potrudićemo se“, odgovori mu Sedrik. „Pozvaću te u toku dana. Zdravo!“

Povratak do moje kuće nije dugo trajao. Stanovala sam u devojačkoj sobi u jednoj zgradi u Ulici Rokat, nedaleko od metro stanice Volter. Ulice su se polako budile, počev od pekare, odakle je dopirao miris kroasana i toplog hleba koji je oživeo moja čula, i stomak mi zakrča.

„Bilo je baš dobro“, rekao mi je Mark prekinuvši tišinu posle nekoliko minuta hoda.

„Da ponovimo ovo od večeras! Šta misliš?“, predložila sam mu gurnuvši ga lagano laktom u stomak.

Slegnuo je ramenima.

„Kad samo pomislim da si dobila posao! Koja si ti carica!“

„Ko ti jamči da ću proći probni rad! Pričaćemo o ovome za tri meseca!“

Pogledao me je zagonetno. Zatim je u hodu zavio cigaretu, uvlačeći dim iz sve snage čim ju je upalio. Otada više nismo progovarali.

„Evo stigli smo.“

Podigla sam pogled ka njemu, i nekoliko sekundi smo se gledali. Imala sam utisak da želi da mi mnogo toga kaže, ali da se ne usuđuje.

„Hoćeš li da se popneš kod mene da popijemo kafu?“, predložila sam mu povukavši ga za somotsku jaknu. „Taman da ti dam tvoju kartu za koncert Bena Harpera za sredu uveče...“

„Ah... da, stvarno, koncert...“

„Zar si zaboravio?“, pitala sam ga zadirkujući ga.

Na trenutak je imao izgubljen pogled.

Zatim mi se nasmešio.

„Ne... nego, sačuvaj mi je, ja mogu da je izgubim.“

Nasmejala sam se, zatim sam ga uhvatila za ruku kako bih ga odvušla do ulaznih vrata zgrade. Osetila sam da se opire.

„Moram kući. Nemoj da se smeješ, obećao sam dedi da ću doručkovati s njim“, objasnio mi je.

Prasnula sam u smeh. Njegov deda je zaista bio jedinstven, bio je njegov junak, što je meni bilo genijalno. Volela bih da bolje upoznam njegovog Abuela. Mark je bacio svoj opušak na ulicu i zagrlio me – sada je došao i na mene red da me izgrli na kraju večeri, samo što je sa mnom malo duže potrajalo; stegao me je jako uza sebe i spustio glavu na moje rame.

„Čuvaj se, Jael“, promrmljao je.

„Treba samo da se popnem na šesti sprat“, odgovorila sam mu isto tako tiho. „Ako želiš da budeš siguran da mi se ništa neće desiti, moj predlog da svratiš kod mene još važi, mogu da pozovem tvog dedu da ga pitam za dozvolu...“

„Ne izazivaj me večeras...“

Nasmejala sam se, još uvek priljubljena uz njega. Zatim me je poljubio u obraz, pustio me i udaljio se nekoliko koraka.

„Ostaješ mi dužan za ovo večeras“, rekla sam mu.

„Idi da spavaš!“

Gledao me je netremice, nasmešio mi se uzdahnuvši i okrenuo se i otišao. Penjala sam se srećna uz mojih šest spratova. Sručila sam se u krevet obučena i utonula u san čim sam do-dirnula jastuk.

2

Deset godina kasnije...

Hodnik prekriven itisonom imao je dobru stranu: prigušivao je odjek mojih štikli dok sam jurila kroz njega; glavobolja koju mi je zadavala moja sestra samo je otežavala situaciju. Odgovarala sam joj kratko kako bih uštedela energiju, dok je ona nastavljala da veze, očigledno ne obraćajući pažnju na to što mi krade vreme. Čekali su me na sastanku, a Alis nije shvatala kako to da u 19 i 30 još radim i brbljala je u slušalicu već pet minuta, uporno ponavljajući da dođem kod nje. Bilo je nemoguće otresti se je!

„Jael, molim te, dođi večeras kući, deca su te se uželela. Nedeljama te nismo videli.“

„Koliko puta treba da ti ponovim? Imala sam...“

„Posla“, prekinula me je, beznadežno. „Da, znam! Jedino ti je to na pameti!“

Ne, ovo nije znala! Da je zaista znala, ne bi me zvala da mi priča o svojoj deci. Nastavila sam da hodam i stisla sam pesnicu.

„Tačno, a sada me ostavi, kasnim zbog tebe! Čekaju me! Čujemo se kasnije!“

Prekinula sam vezu ne ostavivši joj priliku da još nešto kaže. Duboko sam udahnula kako bih se smirila i pribrala, što mi je bilo u tom trenutku neophodno. Kada mi se puls malo smirio, uputila sam se u salu za sastanke i gurnula vrata, s potpuno mirnim izrazom lica.

„Žao mi je, bila sam sprečena da ranije stignem.“

Odgovorili su mi blagim klimanjem glave dok sam sedala na svoje mesto pored budućeg britanskog vlasnika nekakve fabrike smeštene u nekoj nedodžiji. Njegove francuske kolege advokati utrkivali su se ko će više da se podvuče pod kožu budućem gazdi. To me nije zanimalo. Sela sam mu sleva, prekrštenih nogu, malo se povukavši u stranu i nagnuvši se kako bih bila bliže njegovom licu. Otada su mi reči advokata ulazile u uši na francuskom da bi iz mojih usta izašle na engleskom u laganom šapatu. Istinu govoreći, nisam imala pojma o čemu sam pričala, smisao mi je bio od drugorazrednog značaja; moja misija je jedino bila da prenesem informacije. Bez obzira na okolnosti i ulog, bila sam sposobna da prevedem bilo šta u vezi s poslovima za koje je agencija bila zadužena.

Dva sata kasnije ugovori su bili parafirani i potpisani. Na umornim licima oko mene videli su se zadovoljni osmesi olakšanja. Glava mi je bila puna svega, ali morala sam, međutim, da ih otpratim do bara hotela gde su se pregovori održavali kako bi se proslavio njihov uspešan završetak. Jedan advokat mi je nazdravljao šampanjcem zavodnički mi namignuvši, a ja sam ga prostrelila ledenim pogledom; bila sam tu jedino zbog posla. Šta li taj umišlja? Nisam na prodaju. Pod izgovorom da smo proveli više sati zajedno za istim stolom, neki od njih polaze od principa da u usluge prevodioca ulazi i muško-žensko muvanje. *Kakav jadnik!* Moje radno vreme se završilo, moći će nadalje da komuniciraju bez moje pomoći; svi dovoljno govore engleski kako bi jedni drugima čestitali na uspešno završenom poslu. Umočila sam usne u šampanjac iz čiste pristojnosti, zamolila sam barmena da mi pozove taksi i, spustivši čašu, okrenula se

ka grupi samouverenih muškaraca. Pozdravila sam se s njima i krenula put izlaza. Šon, britanski klijent, sustigao me je dok sam se približavala recepciji hotela.

Duboko sam udahnula pre nego što sam ga pogledala. Kao i obično, ostala sam do kraja profesionalna.

„Jael, vaša pomoć mi je bila veoma važna danas. Narednih nedelja bile bi mi potrebne vaše usluge“, promrmljao je.

Samo mi još to fali! Uzdržala sam se. Šon je bio stalni klijent, i samo sam mu ja bila na raspolaganju da mu pomognem kad mu nešto zatreba van posla. On je utuvio sebi u glavu da smo na istim talasnim dužinama, i sve to samo zato što sam mu, nažalost, izlanula da mi je majka Engleskinja kao i on.

„Kontaktirajte s Bertranom i uskladićemo naš raspored prema vama.“

On se nasmeja blago sagnuvši glavu, praveći se da ništa ne razume. Stavio je ruku u džep i odmerio me ne odustavši od svog zavodničkog pristupa.

„Jael... hteo sam da kažem... bilo bi jednostavnije, za vas i za mene... Mogli bismo da se dogovorimo bez njegovog posredništva, a vaš honorar bi bio znatno veći.“

Znala sam napamet tu rečenicu; svaki put kada sam mu pružala prevodilačke usluge, predlagao mi je uvek istu stvar. Tog dana je čak pokrenuo i pitanje novca. Pogledala sam ga odlučno.

„Kontaktirajte s Bertranom“, odgovorila sam mu hladno. Nasmejao se na tren. Shvatio je konačno poruku!

„Vaša odanost šefu je nepokolebljiva.“

Smirenim korakom okrenula sam se i prišla mu bliže.

„Kvalitet naših usluga zavisi od toga, Šone. Obaveštavam ga o vašim zahtevima od prvog časa.“

„Potrebna bi mi bila saradnica kao što ste vi.“

Nikada me, dakle, neće ostaviti na miru! Druga strana medalje bila je to što sam najbolja.

„Nisam dostupna i vi to znate. Prijatno več.“

Taksi je u tom trenutku dolazio, i hladno sam ga pogledala poslednji put pre nego što sam se popela u taksi i rekla vozaču svoju adresu. Čim sam vezala pojas, prepustila sam se panorami Pariza koja mi se ukazivala – napamet sam znala put od Pulmen Monparnasa do svoje kuće. Uzela sam telefon iz tašne. Alis je nastavila da mi šalje poruke preklinjujući me da dođem kod njih u nedelju makar na branč. Dobro, pristaću; tako ću imati mira nekoliko nedelja. Pošto sam joj poslala odgovor, napokon sam do mile volje mogla da se posvetim mejlovima: Bertran mi je u poslednjih nekoliko sati prosledio dvadesetak mejlova koji su se ticali organizacije putovanja naših klijenata, rezervacije apartmana, novih pregovora.

Nikada nije bilo praznog hoda u mom poslu. Neprestano sam bila u akciji, sposobna da sa prevođenja pređem na agresivno predstavljanje ugovora, zatim da u narednom satu od početka do kraja izradim detaljan plan boravka naših klijenata u Parizu. Čak i kada sam imala nešto malo slobodnog vremena, umesto da smažem sendvič, koristila sam tu pauzu da odgovorim klijentima ili da saznam jesu li im potrebne naše dodatne usluge. Kada smo stigli do mog odredišta u Ulici Kambron, u petnaestom arondismanu, vozač je zatražio da mu platim vožnju.

Moj stan je prvobitno izgledao kao i svi ostali: neravan parket, prljavi plafoni, stari mermerni kamin – koji je služio jedino za sakupljanje prašine. Prvi put kada sam ušla, bilo mi je potrebno samo nekoliko minuta da sagledam potencijal tog prostora i shvatim da ću se u njemu dobro osećati posle nekih prilagođavanja. Sve sam poizbacivala, napravila sam američki plakar, zidove obojila u mesečevobelo, parket sam renovirala i prelakirala – što je bila jednostavna i uspešna transformacija – izbacila sam kamin i umesto njega postavila ormar. Moj životni

prostor bio je praktičan, organizovan i čist. U dnevnoj sobi je stajao kauč za više osoba: nisam uz njega kupila jastučiće, koji samo sakupljaju prašinu. Ispred njega sam stavila stočić od pleksiglasa: njegova prozirnost mi je prijala oku, a osim toga nije zauzimao mnogo mesta. Kupila sam u paketu televizijski i muzički aparat, koji je isporučilac instalirao, a sve sam koristila samo za gledanje informativnih kanala. Ne sećam se da sam pustila muziku jedan jedini put otkako sam se uselila, a uputstvo za upotrebu, koje nikada nisam ni iščitala, ostalo je upakovano zajedno sa garantnim listom. U hodniku su se nalazili samo komoda sa činijom s mojim ključevima i čiviluk, što je bilo dovoljno. U spavaćoj sobi mi je na krevetu uvek stajala bela posteljina, a na noćnom stočiću punjač za telefon. Kupila sam sve potrebno posuđe za kuhinju, otpakovala ga i poređala, ali ga nikada nisam upotrebila. Uveče kada bih se vratila s posla sela bih na kauč i gledala u prazno; bolničkobeli zidovi oko mene smirivali su me.

Te večeri bacala sam pogled čas na informativni kanal čas na ekran računara makbuk er, pojela miso supu, a potom grickala jabuku greni smit. Aktuelne vesti nisu bile posebno zanimljive, ali morala sam da budem u toku kako bih bila spremna da odgovorim na zahteve pojedinih naših klijenata, koji su se bavili velikim novčanim ulozima. Bilo je već kasno, i s obzirom na sutrašnji dan, nisam smela da dugo ostanem budna. Ipak sam uspela da iskoristim petnaestak minuta pauze kako bih natrljala nos svojoj asistentkinji. Ta idiotkinja je stavila na pogrešnu gomilu jednu od fascikli kada mi je sređivala radni sto, iako sam joj mesecima ponavljala da nema prava da dira stvari na mom stolu. Stavila sam činiju, tanjir i dva pribora za jelo u mašinu za pranje sudova pre nego što sam je uključila. Nisam podnosila da mi se vuče po kući prljavo posuđe: osim toga, nije higijenski. Uzela sam ogromnu čašu ledene vode i ponela je sa

sobom u spavaću sobu. Posteljinu i peškire menjala je kućna pomoćnica, dva puta nedeljno. Iz plakara sam izvukla *Lubute-nove* cipele, stavila ih na mesto i pripremila kostim za sutra, kao i torbu sa stvarima za bazen. Odeća koju sam tog dana nosila završila je u korpi za prljav veš. Gola, sa još skupljenom kosom, otišla sam da se istuširam. Prijao mi je kontakt sa hladnim pločicama i ledenom vodom i provela sam dosta dugo ispod mlaza, trljajući se rukavicom. Kada sam se okupala, obrisala i okrepila, posvetila sam se pranju zuba električnom četkicom. Na kraju sam upotrebila konac kako bih odstranila i najmanji ostatak hrane. Zadovoljna obavljenom higijenom, prešla sam na kosu. Napokon sam je odvezala; rasula se niz leđa i četkala sam je uporno sve dok nije postala glatka. Navukla sam čistu pižamu i sela na ivicu kreveta, pa otvorila lagano fioku, odakle sam izvukla tablu lekova za uspavljivanje, progutala jednu tabletu sa čašom vode i navila sat na 6 sati i 30 minuta. Pošto sam sve vratila na mesto, ušuškala sam se što sam bolje mogla ispod prekrivača. Tako sam obožavala da spavam. Napokon sam mogla da ugasm svetlo. Gledala sam u plafon i iskoristila pola sata, pre nego što počne dejstvo leka koje će me odvesti u carstvo snova, da se u mislima preslišam rasporeda poslova planiranih za naredni dan.

Otvorila sam oči u 6 i 28, kao svakog dana. Alarm za buđenje, koji se začuo dva minuta kasnije, upozorio me je da ustanem iz kreveta. Kao i svakog jutra, skupila sam gumicom kosu i navukla sportsku odeću. Pošla sam iz stana s torbom na leđima; uzela sam ključeve iz ukrasne činije i sišla niz stepenice. Kao i svakog jutra, trčala sam do bazena, i kao i uvek bila prva u vodi, to jest sama. Ušla sam u kabinu koju sam rezervisala. Za nekoliko minuta sam se presvukla, stavila telefon u vodootpornu futrolu, koju sam potom zakačila na mišicu. Kosu sam sakupila pod odvratnu ali neophodnu kapu za kupanje, stavila naočare za

ronjenje. Nisam ulazila na isti ulaz za bazen kao ostali posetioci, koji su tek kasnije pristizali. Zahvaljujući posebnoj personalnoj propusnici koju sam svakog meseca dobijala, koristila sam službeni ulaz: užasavala sam se bazenčića sa tečnošću za dezinfekciju protiv mikroba. U 7 sati i 10 minuta ušla sam u tih i pust bazen, narednih četrdeset minuta plivala kraul bez prestanka, obraćajući jedino pažnju koliko je puta zavibrirao telefon na mojoj ruci. Najjača vibracija se osetila u 7 i 50; otplivala sam do kraja započetu rutu duž bazena i izašla iz vode. Ponovo sam prošla kroz tajni prolaz i ušla u kabinu da se presvučem. Do stana sam se popela uz stepenice. Slušanje jutarnjeg dnevnika bilo je deo mog jutarnjeg rituala. Pošto sam se istuširala, navukla sam crnu suknju i stavila crni krejon i kremu vrhunskog kvaliteta koju sam prethodne večeri pažljivo odabrala. Očešljala sam se i čvrsto skupila kosu u konjski rep. Kako bih bila sigurna da nijedan pramen neće štrčati, naprskala sam kosu lakom. Zatim šminka: prvo mažem dnevnu kremu, zatim podlogu za šminku i mat puder „terakota“ kako mi lice ne bi sijalo čitavog dana. Nisam podnosila nikakav sjaj po licu; to je izgledalo neuredno. Potamnela sam blago očne kapke pre nego što sam stavila krejon i maskaru kako bih istakla zelene oči. I na kraju neupadljivi mat sjaj za usne. Moj nehajni izgled iz prethodnog života zamenila sam novim ističući svoje adute i brižljivo se brinući o svom telu. Završila sam tačno dva puta prsnuvši u vratnu jamicu parfem *Bašta na krovu*, koji već godina ne menjam. Navukla sam sako i uputila sam se u kuhinju. Naslonjena na kuhinjsku radnu površinu, smazala sam energetske štangle žitarica i šoljicu espressa pre nego što sam izašla. Taksi me je čekao ispred zgrade. Tajming je bio odličan, čestitala sam samoj sebi izlazeći sa zadnjeg sedišta auta, s telefonom u rukama.

Bertranova agencija je bila smeštena u zgradi u Miromenilu. Prostor nije imao mnogo toga osmanskog. Kada je Bertran pre

---

pet godina adaptirao tri stotine kvadratnih metara u poslovni prostor, sve je porušio. Nestala je recepcija, sve je pretvorio u jedinstven potpuno otvoren prostor, čak bez poluzatvorenog prostora između radnih stolova. Hodnik je proširen samo kako bi se razlikovale službe. Stolovi su bili organizovani za po dve osobe. Svaka intimnost bila je izlišna – jedino je on imao zatvoreni prostor u staklu – naš gazda je mogao neprestano da nas drži na oku. Moj radni prostor je bio najbliži njegovom, i poslednja pozicija na koju sam postavljena dozvoljavala mi je da imam sto samo za sebe odakle sam mogla da nadgledam svoju asistentkinju. Naše radno okruženje je napravljeno po ugledu na američke start-up firme u kojima je Bertran proveo poprilično vremena krajem devedesetih i početkom dvehiljaditih godina. Na raspolaganju nam je bila kuhinja, gde smo mogli da se poslužimo zelenim čajem, sveže ceđenim sokom i različitim vrstama kafe. U podne su nam isporučivane porcije sušija kao i razne salate i prirodne supe; Bertran nas je sve, jednog po jednog, preobratio u konzumente zdrave hrane i sledbenike svog neporočnog načina života. Naš radni prostor je bio svetao, udoban, odisao optimizmom kako bismo se što bolje osećali na poslu. Bertran je bio u pravu, to je bilo mesto gde smo provodili najviše vremena. Imali smo prekomernu kompjutersku opremu, tablete i poslednje modele mobilnih telefona, što nam je omogućavalo da non-stop budemo povezani sa agencijom.

Za deset godina, mala prevodilačka agencija za pružanje save-ta i usluga u kojoj sam završila staž krajem studija veoma se promenila: broj zaposlenih je utrostručen, petnaestoro nas je bilo u stalnom radnom odnosu, većina se bavila francuskom klijentelom; bili smo podeljeni u dve različite ekipe, jedni su bili zaduženi za *usmene*, a drugi za *pisane* prevode. Tumači zaduženi za pisane prevode nehotice su postali nosioci poslova jer

nikada nisu izlazili iz agencije. Suptilnost i preciznost njihovog prevodilačkog umeća, kao i precizni saveti naša dva pravnika, privukli su stalne klijente, ali i broj novih se povećavao. Bertran i ja smo svojim ugledom i znanjem bili šlag na torti. Osim što smo poznavali jednako dobro oba jezika, nudili smo i usluge pratnje i organizacije poslovnih putovanja stranim klijentima. Imala sam vodeću poziciju u firmi; nisam više bila samo tumač već mi je u opisu posla bilo predstavljanje ugovora i davanje „podsticaja“ za njegovo potpisivanje. Moje poslovne kompetencije i moje francusko-englesko poreklo pružali su mi mogućnost vođenja pregovora u svim sektorima. *Hvala mojim profesorima sa fakulteta!* Engleski, koji mi je maternji jezik, davao mi je mogućnost komunikacije po celom svetu. Spektar moje klijentele bio je najširi, počev od agorafobnog naučnika koji iz svoje laboratorije izlazi samo dva puta godišnje radi seminara, do bogatog poslovnog čoveka koji jedanput mesečno putuje svojim privatnim avionom na drugi kraj sveta kako bi se uverio da njegov novac stiže do običnih ljudi. Takođe, kada Bertran nije imao vremena ili kada bi procenio da bi moj bilingvizam mogao biti presudan, on bi mi poveravao svoje klijente. Tačnije, u tom slučaju bismo radili zajedno, u paru. Zahvaljujući tesnoj saradnji sa vlasnikom, stekla sam poštovanje kod kolega, koje su zazirale od mene – što mi je savršeno odgovaralo. Obožavala sam da, kada stignem na ekonomsku konferenciju kao pratnja svog klijenta, začujem za sobom šapat: da, zavideli su mi, plašili su me se i ulagivali mi se. Imala sam najduži staž u firmi od svih zaposlenih: postava se stalno menjala. Iako sam se trudila da shvatim razloge njihovog odlaska, bila sam zapanjena kada bi mi rekli da žele da imaju više slobodnog vremena, da žele da se posvete deci, i još dosta toga. Kako mogu da napuste jedan takav posao! Posao se s godinama širio, broj klijenata se povećavao i stalno smo razmišljali kako da još razvijemo svoje usluge. Nismo se više ograničavali samo na englesko govorno područje. Troje nas se bavilo Azijom,